

Posudek na habilitační práci :

Vliv sociálního kapitálu na regionální ekonomiku na příkladu spolupráce obcí v jihočeském kraji

Autor: Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Zpracovaná problematika habilitační práce vychází z teoretického základu, kdy spolupráce obcí je chápána jako forma sociálního kapitálu, kterou lze charakterizovat počtem obcí zapojených do sítí sociální spolupráce. Vyšší úroveň sociálního kapitálu ve formě spolupráce obcí, vede k přínosu pro rozvoj regionální ekonomiky i samotných obcí. Charakteristika spolupráce obcí v Jihočeském kraji, kterých je 623, je velice obsáhlá, čemuž odpovídá i rozsah textu. Práce má se dvěma přílohami, seznamem literatury, tabulek, obrázků, grafů a zkratk celkem 305 stran. Zpracování tématu bylo časově náročné na sběr dat a jejich statistické zpracování. Předložená práce je pečlivě zpracovaná, obsahuje množství tabulek, grafů a kartografické výstupy. Autor prokázal důkladnou znalost teorie, která se zabývá širokou problematikou regionálního rozvoje, o čemž svědčí řada citací českých i zahraničních autorů na 25 stranách bibliografie.

Práce se zabývá problematikou v časovém horizontu a upozorňuje na tři důležité mezníky-1989 1999, 2004 - v nichž se měnily společensko-ekonomické podmínky, a i tím i zapojení obcí do různých forem spolupráce. Autor v práci konstatuje, že efektivita spolupráce obcí je negativně ovlivněna faktem chybějící koncepce spolupráce obcí. V této situaci existuje v ČR vedle sebe více jak 20 forem spolupráce obcí, které se prolínají a mnohdy si i konkurují.

Práce má vyrovnanou logickou strukturu, prvních cca 100 stran je věnováno úvodu a třem teoretickým kapitolám, které charakterizují regionální ekonomii, sociální kapitál v regionální ekonomice, a management spolupráce a partnerství. Dalších 150 stran textu popisuje vlastní výzkum, včetně samostatné 4té kapitoly, kde je definován cíl, hypotézy a metodika práce. Jádrem celé habilitační práce tvoří kapitoly 5-7, které se věnují tématům vývoje spolupráce obcí v letech 2007-2014, vlastní analýze spolupráce obcí a reflexi vybraných problémů v managementu spolupráce obcí. Závěrečných 50 stran tvoří 2 přílohy a bibliografické odkazy. Příloha I popisuje spolupráci obcí v zahraničí a Příloha II doplňuje text o charakteristiku Jihočeského regionu.

Struktura práce, včetně charakteristiky jednotlivých kapitol, je přehledně popsána jednak ve čtvrté kapitole a také v části nazvané Souhrn. Práce má předmluvu a doslov, které tvoří jakýsi filosofický rámec spojený s autorovým osobním vztahem k celému výzkumu. Autor se tématu spolupráce obcí věnuje již řadu let, zabýval se jím již ve své disertační práci, jejíž výsledky publikoval v roce 2010 v pod názvem Faktory regionálního růstu a rozvoje se zaměřením na spolupráci měst a obcí v jihočeském kraji (2010). Dlouhodobý výzkum přesahující deset let umožnil autorovi provést fundovaný vhled do dané problematiky s posouzením vývoje spolupráce obcí a přesahem do predikce budoucnosti.

Autor v Závěrech práce uvádí velmi přehledně přínosy své práce, doporučení a základní zjištění. Přínosy práce jsou rozděleny na vědecké, teoretické, pedagogické i praktické.

K hlavním přínosům patří bezesporu vytvořená typologie spolupráce obcí a metodika výpočtu koeficientu spolupráce obcí, což jsou originální výstupy, které lze využít nejen pro jeden region nebo pro ČR, ale v modifikované podobě i v jiných státech Evropy. Význam navržené metodiky výpočtu koeficientu spolupráce (K_s) spatřuji především v predikci budoucího vývoje spolupráce obcí a odhadu absorpční schopnosti území v budoucnosti. Bohužel jsou zde jistá omezení využití koeficientu spolupráce, jimiž je dostupnost dat, ale také značná časová a finanční náročnost zpracování, na které sám autor v práci upozorňuje.

Oceňuji také autorovu originální analogii hierarchie potřeb jednotlivých obcí s Maslowovou hierarchií potřeb - od základních k vyšším úrovním spolupráce obcí. U typologizace forem spolupráce obcí autor vychází z typologizace Galvasové z roku 2007, kterou aktualizuje a doplňuje o nové formy spolupráce.

K práci mám také několik připomínek a dotazů.

Závěry práce na 21 stranách nejen shrnují velmi přehledně výstupy a přínosy, ale tím, že jsou zde uváděny i nové informace jako například návrhy na zlepšení spolupráce obcí formou sdílených služeb, doplňují část textu označovanou jako Diskuse, která v práci chybí.

V 7. kapitole se autor zabývá problémy se získáváním dat pro provedení výzkumu spolupráce obcí a jejich komparaci v čase. Tato část by, dle mého názoru, patřila spíše do metodiky, kde by se již na začátku čtenář seznámil s problémy, které s daty a jejich vyhodnocením souvisí.

V práci jsou uváděny dva koeficienty: koeficient spolupráce a koeficient vybavenosti obcí, který je testován v této hypotéze. Domnívám se, že potenciál vztahu těchto dvou koeficientů není v práci dostatečně využit. Například v závěru už není koeficient vybavenosti obcí zmíněn.

Formální připomínky: U tabulky 58 na str. 199 není uveden rok, za který jsou údaje v tabulce prezentovány, rok chybí i u tabulek 59 a 60.

Otázky:

1. Zajímalo by mě, zda je možné koeficient spolupráce použít nejen v rámci ekonomiky jednoho státu, ale i pro komparaci regionálních ekonomik dvou nebo více různých států.
2. V práci je uvedeno, že obce a jejich spolupráci lze nastartovat finančními stimuly, ale nelze ji dlouhodobě udržet. Můžete uvést, jaké jsou metody a stimuly, které mají na spolupráci obcí dlouhodobější vliv?
3. Jak si vysvětlujete skutečnost, že Jindřichohradecký region je problémovým regionem Jihočeského kraje, ale právě v rámci tohoto regionu je motor spolupráce obcí - Dačice. Souvisí to s jejich polohou v blízkosti hranice s krajem Vysočina?

Habilitační práci doporučuji k obhajobě a po jejím úspěšném obhájení udělení autorovi práce titul docent.

Posudek vypracovala doc.ing. Eva Cudlínová, CSc.

V Českých Budějovicích dne 3.3. 2018.

Posudek na habilitační práci Ing. Jiřího Duška, Ph.D.

Vliv sociálního kapitálu na regionální ekonomiku na příkladu spolupráce obcí v Jihočeském kraji.

Habilitační práce je předkládána v oboru Ekonomika a management. Skládá se úvodu, sedmi základních kapitol, závěru a příloh. Cílem práce je identifikovat úroveň sociálního kapitálu (úroveň spolupráce obcí) na příkladu Jihočeského kraje po skončení programovacího období 2007 – 2013. Práce zhodnocuje přínos spolupráce obcí pro rozvoj regionální ekonomiky s přihlédnutím k udržitelnosti tempa rozvoje v programovacím období 2014 – 2020.

V úvodu autor stručně popisuje důvody růstu role sociálního kapitálu v rozvoji regionální politiky. V posledních letech se, v kontextu globalizačních a integračních procesů ve světové ekonomice, mění role místních a regionálních institucí. Sociální sítě sehrávají v rozvoji regionů důležitou roli, neboť množství ekonomických a sociálních problémů je řešeno na lokální úrovni. Vyšší míra sociálního kapitálu je tedy logicky předpokladem pro lepší fungování institucí místní správy. V úvodu autor pojmenovává klíčové aspekty vzniku a vlivu sociálního kapitálu obecně.

První kapitola „Teoretická východiska a souvislosti regionální ekonomie“ se zabývá především ekonomickým pohledem a jeho souvislostmi. Vymezuje jednotlivé pojmy (regionální ekonomie a ekonomika, místní ekonomický rozvoj a zdroje ekonomického růstu) na základě prostudování relevantní vědecké literatury. Vedle zahraničních autorů věnuje pozornost také pojetí regionalistiky v pracích českých autorů, přičemž se nevyhýbá kritickému pohledu na její praktické uplatňování od devadesátých let až po současnost. Přínosem této kapitoly je srovnání klasických přístupů v regionalistice se současnými možnostmi jejího využívání v globalizované společnosti. Autor zde prokazuje schopnost analytického myšlení i postižení nejdůležitějších teoretických nálezů v přehledné formě, včetně poměrně často, avšak vhodně používané vizualizace souvislostí (buď převzaté, nebo ve vlastním zpracování). Územní vymezení venkovských ekonomik je otázkou, vyvolávající rozdílné postoje. Součástí obhajoby habilitační práce může být tedy i vyjádření autora k funkčnosti regionalistických koncepcí „top-down“ a „bottom-up“ s přihlédnutím ke specifikům post-socialistického vývoje (samozřejmě s důrazem na českou ekonomiku). Úvahy v závěru kapitoly tvoří přechod ke stěžejnímu teoretickému konceptu „sociálního kapitálu“.

Tento koncept je rozpracováván ve druhé kapitole, která se věnuje historii jeho vývoje, teoretické konceptualizaci, vztahu k institucionální ekonomii, typologiím a formám sociálního kapitálu, způsobům měření a jeho úloze v managementu regionální ekonomiky. Jsou srovnávána rozdílná pojetí a vysvětlovány jejich potenciální dopady. Kapitola je zpracována velmi pečlivě a přehledně, s využitím velkého množství relevantní literatury. Nicméně, postrádám zde výraznější vyjádření autorova názoru na přínos jednotlivých teoretických i metodologických přístupů, případně znaky jejich komplementarity a rozpornosti. Právě tak všechny dosavadní způsoby měření sociálního kapitálu (které jsou v práci velmi dobře popsány) jsou do určité míry nedokonalé a odrážejí rozpornost užívaných konceptů. Autorův zasvěcený názor, jako přínos do této otevřené diskuze, by byl vítán.

Třetí kapitola Management spolupráce, partnerství a participace již tvoří přechod k empirické části habilitační práce. Čerpá jak z teoretických prací, tak z oficiálních dokumentů ČR a EU.

Vysvětluje základní koncepty, jejich vývoj a význam pro současné i budoucí programovací období. Silnou stránkou této kapitoly je opět teoretické zázemí autora, které je využíváno k analytickému pohledu na realitu ČR v souvislosti s dosavadní politikou rozvoje evropského venkova. Komparace statistických dat ukazuje na její slabé stránky i na možná řešení s využitím existujícího legislativního rámce.

Ve čtvrté kapitole autor vymezuje cíl práce a popisuje metodický přístup k hodnocení spolupráce obcí. Upozorňuje na veškerá úskalí hodnocení, z nichž mezi nejzávažnější patří nedostatek a nekompatibilita statistických dat a empirických údajů. Jako hlavní cíl práce si stanovuje „identifikaci úrovně sociálního kapitálu“ (tj. úrovně spolupráce obcí Jihočeského kraje po skončení programovacího období 2007 – 2013), a přínosu této spolupráce pro rozvoj regionální ekonomiky v dalším programovacím období 2014 – 2020. Základní soubor, se kterým pracuje, je originálně vytvořená modelová databáze spolupráce všech 623 měst a obcí vybraného regionu. Pro konkrétní potřeby výzkumu autor vytvořil devět hypotéz (s proměnnými jako např. velikost obce, ekonomický potenciál obce, vztah centra a periferie, vztah spolupráce a úspěšnost získávání finančních zdrojů, konvergence, intenzita spolupráce, autarkie, hustota obyvatelstva). Jejich formulace je poněkud přizpůsobena využití již existujících poznatků z předchozích výzkumů, což ovšem konzistenci textu nijak výrazně nenarušuje. Definici proměnných nelze nic vytknout. Hlavním problémem, s nímž se autor snaží vypořádat, je dostupnost dat. Jistě by bylo možno zpochybňovat jak některé zvolené indikátory, tak způsoby sběru dat. Ovšem každý, kdo podobné empirické výzkumy někdy sám realizoval, musí uznat, že ideálního stavu nelze dosáhnout a síla výpovědi pak spočívá v kvalifikované interpretaci (jinak řečeno v používání kvalifikovaných odhadů tam, kde konkrétní údaje nejsou dosažitelné). Míra kreativity pak vypovídá o přístupu jednotlivých badatelů, který se, přirozeně, liší.

Pátá kapitola obsahuje datové podklady pro rozpracování problematiky vývoje spolupráce na konkrétním příkladu Jihočeského kraje a pracuje pouze se statisticky sledovatelnými formami spolupráce obcí. Kapitola je obsáhlá, popisná a obsahuje množství tabulek a ilustrativních map. Jednotlivé formy spolupráce jsou sice podrobně popsány, ale analyzovány jsou až v další kapitole, takže pro čtenáře je to text poněkud únavný. Část tabulek a map by mohla být přesunuta do příloh, neboť bez výkladové koncovky si jejich obsah čtenář stejně není schopen pamatovat.

Čtenářsky vděčnější by bylo její propojení se šestou kapitolou „Analýza spolupráce obcí v Jihočeském kraji. Jsou zde analyzovány základní charakteristiky koeficientu spolupráce (K_s), jako moderního konceptu pro hodnocení spolupráce obcí. Jeho význam spočívá především v možnosti analyzovat a komparovat intenzitu spolupráce na různých územních jednotkách, zejména na úrovni LAU 1 a úrovni LAU 2. Tuto část lze považovat za stěžejní a z ní je i nejlépe patrný badatelský přínos autora. Podrobně a s použitím konkrétních údajů pojmenovává vývojové rysy – fragmentaci způsobu spolupráce obcí, závislost K_s na velikosti obce, a závislost desagregace K_s na velikost územního celku. Z devíti stanovených hypotéz se jednoznačně potvrdily 1, 2, 4, 5 a 7; hypotéza 3 se potvrdila z hlediska kilometrové vzdálenosti od krajského města. Z hlediska vzdálenosti od obce se sídlem SO ORP se nepotvrdila. Nepotvrdily se hypotézy 6, 8 a 9.

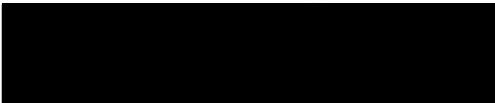
Navazující sedmá kapitola „Reflexe vybraných problémů managementu spolupráce obcí“ se věnuje některým z nich – kvalitě informačních zdrojů, specifickým spolupráce obcí v regionech, sociálnímu kapitálu, předpokladům a překážkám spolupráce obcí. Autorovy zkušenosti i výsledků výzkumů odrážejí příslušná místní a regionální specifika. Mohou docházet

k diametrálně odlišným výsledkům v závislosti na konkrétních podmínkách. Obecně lze však shrnout, že mezi největší problémy patří nepříznivé rámcové politické podmínky a úzké profily všech disponibilních zdrojů, místní sobectví a různorodost zájmů jednotlivých aktérů. Řada problémů v ČR vyplývá i z velikostní struktury obcí, časové a administrativní náročnosti současného modelu financování.

V závěrech práce autor navrhuje typologizaci čtyř základních forem spolupráce (meziobecní na regionální úrovni, spolupráce obcí se subjekty v území, národní struktury spolupráce obcí a spolupráce obcí se subjekty jiných států). Tyto formy spolupráce obcí dále rozčleňuje na 16 konkrétních způsobů spolupráce, 4 specifické formy a marginální způsoby kooperace, do nichž se z různých důvodů může zapojit jen několik obcí v regionu. Autorem navržená typologizace reflektuje současné poznatky v oblasti způsobu spolupráce obcí a rozhodně přesahuje území Jihočeského kraje. Je aplikovatelná kdekoliv v ČR a splňuje tedy podmínku vědeckého a praktického přínosu předkládané habilitační práce. S teoretickými, vědeckými, pedagogickými a praktickými přínosy, vyjmenovanými na str. 243 lze souhlasit.

Polemické otázky, které se v celé práci objevují, otevírají další možnosti nahlížení na problémy směřování současného českého i evropského venkova. Přínos habilitační práce k diskuzi je nesporný.

Předloženou habilitační práci hodnotím kladně a doporučuji, aby po úspěšné obhajobě byl autorovi udělen titul „docent“.

Prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

V Praze, dne 4. března 2018

POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma: Vliv sociálního kapitálu na regionální ekonomiku na příkladu spolupráce obcí v Jihočeském kraji

Študijný odbor: Ekonomika a management

Autor: Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Oponent: prof. Ing. Elena Žárska, CSc. Ekonomická univerzita v Bratislave

Aktuálnosť zvolenej témy

Aktuálnosť zvolenej témy habilitačnej práce je možné interpretovať ako synergiu troch procesov: Prvým je vývoj regionálnej teórie a praxe, kde sa už dlhodobo presadzujú endogénne prístupy v regionálnom rozvoji. Významným aktérom v tomto prístupe je aj verejná správa ako inštitucionalizovaný systém štátnej správy, územnej samosprávy a verejnoprávnych korporácií a ich inštitúcií na jednotlivých úrovniach vládnutia, teda aj miestna samospráva (obce). Druhým je skutočnosť, že regionálnu konkurencieschopnosť podmieňuje verejná správa ako faktor, čo vyvolalo tlak na jej výkonnosť, efektívnosť a kvalitu fungovania presadzovaním sa takých metód a foriem, ktoré umožnia zvyšovať konkurencieschopnosť (mediobecná spolupráca ako forma). Tretím je proces decentralizácie, ktorý sa aj v podmienkach Českej republiky začal presadzovať od 90.rokov a ktorý z pohľadu postavenia obcí ako miestnych samosprávnych jednotiek je jedným z najdôležitejších. Tento proces dal pravý obsah/možnosť obciam byť významným a efektívnym aktérom v regionálnom a lokálnom rozvoji (a to rozsahom ich kompetencií).

Súčasne však tieto procesy priniesli aj bariéry a obmedzenia, ktoré vo veľkej miere boli/sú spojené s fragmentáciou obcí, čo predstavuje veľký počet malých obcí (počtom obyvateľov), nižší objem prostriedkov, nižšiu personálnu kapacitu a aj rozlohu územia. Jedným z riešení eliminácie, resp. znižovania tejto nevýhody je mediobecná spolupráca.

Uvedeným aspektom sa venuje predložená práca. Napriek skutočnosti, že samospráva obcí funguje už viac ako 25 rokov v nových spoločenských podmienkach, tieto problémy zostávajú otvorené a hľadajú sa efektívne a politicky priechodné riešenia aj v ČR. Práca má ambíciu prispieť k tejto problematike a svojou obsahovou hodnotou posunúť doterajšie poznatky. Ambíciu práca naplnila a je cenným prínosom pre rozvoj skúmanej problematiky a posunom pre vedecké poznanie.

Štruktúra a logika práce

Práca je spracovaná na vysokej formálnej úrovni a na veľmi rozsiahlej relevantnej zahraničnej a domácej literatúre, prísne členenej podľa jednotlivých druhov zdrojov.

Prácu tvorí 7 kapitol, ktoré sú komponované do troch súčasti: teoretickej, ktorú tvoria prvé 3 kapitoly, metodologickej a analytickej, pozostávajúcej tiež z 3 kapitol. Je potrebné konštatovať, že tak obsahovo ako aj rozsahovo tvoria vyvážený celok a zaradenie jednotlivých kapitol rešpektuje logiku výstavby textu.

V prvej časti je logika vystavaná na väzbe od regionálnej ekonomiky cez sociálny kapitál po mediobecnú spoluprácu. Každé je venovaná kapitola. Z hľadiska tejto

časti obsah textu evokuje dve poznámky: autor zvolil holistický prístup, čo spolu s logicko-historickou metódou pri spracovaní vymedzovaním jednotlivých kategórií, ich interpretovaním rôznymi autormi a vedeckými školami a klasifikáciami „zabralo priestor“ čiastočne na úkor venovaniu sa prevažne len ich vzájomným väzbám a podmienenosti. No treba zároveň konštatovať, že táto skutočnosť neznižuje kvalitu textu. Druhou je prístup autora pre vymedzovanie skúmaných kategórií a javov, pri ktorých využíva vecné hľadisko, teda vymedzuje jednotlivé kategórie, resp. využíva aj ich kritickú analýzu súbežne na základe zahraničných autorov (primárna citácia), ako aj domácich autorov, nie teda oddelene - aký je stav poznania v zahraničí a aký doma. K takému prístupu ho zrejme viedla skutočnosť, prezentovať súčasnú úroveň poznania v českých podmienkach bez osobitnej komparácie so zahraničnými vedeckými poznatkami.

Druhá – analytická časť obsiahnutá v kapitolách 5. až 7. prezentuje viac ako desaťročný výskum autora ako aj jeho pôsobenie vo výskumných tímoch a odborných orgánoch riešiacich problematiku spolupráce obcí. Výsledkom je veľmi detailne spracovaná skúmaná problematika na príklade Juhočeského kraja, kde obce kraja sú reprezentatívnym objektom tak pre všetky faktory, ako aj formy spolupráce. Pri spracovaní 5. kapitoly prevažuje metóda deskripcie, kvantitatívne metódy sú základom 6.kapitoly a metódy dedukcie, syntézy ako aj hlbokej vlastnej empirie stoja za 7.kapitolou, ktorá je vlastne diskusiou k výsledkom, vrátane rizík, bariér a obmedzení skúmanej problematiky. Práca vyúsťuje do časti „Závery“, ktoré sú hodnotením výstupov s formulovaním odporúčaní a návrhov pre ďalší proces, vrátane nástrojov pre decíznu sféru aj s námetmi pre ďalší výskum a vedeckú prácu. Táto časť dokumentuje nielen hlboké preniknutie autora do problematiky, ale aj schopnosť syntetizovať javy pri poznaní ich súvislostí vrátane kritického zhodnotenia.

Pre úplnosť z hľadiska štruktúry práce je treba dodať, že: a) z hľadiska názvu sú závery práce svojim obsahom skôr odporúčaniami a zhodnotením prínosov práce, b) prílohy práce sú určitou „nadpracou“ autora k cieľu práce.

Cieľ práce a vhodnosť zvolených metód

Zvolená metodika bola podmienená cieľom a objektom práce. Cieľ je stanovený na s. 106 a charakter čiastkových cieľov má 8 krokov, ktoré autor zaradil na s.108 ako metodiku dosiahnutia cieľa. Namiesto výskumných otázok bolo stanovených 9 hypotéz, ktorých overenie je súčasťou 6.kapitoly.

Pre naplnenie cieľov a overenie hypotéz popri základných vedeckých metódach - historicko-logickej, kolekčnej, abstrakcie, dedukcie a analýze bol použitý súbor ďalších kvalitatívnych a kvantitatívnych metód. Najpoužívanejšou je metóda analýzy, či už v podobe deskripcie, komparácie, regresie, korelácie alebo zhlukovej a kritickej analýzy. Kvalitatívne metódy pre primárny výskum sú doplnené metódou rozhovorov. Habilitant využil pre prezentáciu výsledkov grafické metódy, ktoré sprehľadňujú prácu a táto vizualizácia ju „odľahčuje“ v čitateľnosti. Objektom skúmania sú obce Juhočeského kraja, ktorých štruktúra z hľadiska veľkosti, rozlohy a polohy umožňuje skúmanie všetkých typov obcí a aj početných foriem spolupráce - až 20 foriem. Výsledky práce a napĺňanie cieľa bolo dosiahnuté na základe viacerých (terénnych) výskumov a štúdiom rozsiahlej literatúry a ďalších zdrojov, o čom svedčí zoznam bibliografických zdrojov. Zvolený holistický prístup sa podpísal pod rozsiahlosťou habilitačnej práce.

Stanovená metodika, zdroje dát, vlastný terénny výskum ako aj štúdium zdrojov umožnil autorovi cieľ práce naplniť.

Prínosy habilitačnej práce

Prínosy možno klasifikovať v štyroch rovinách: prvá sa viaže na teoretické prínosy pre oblasť regionálnej ekonomiky vo vzťahu k sociálnemu kapitálu a manažmentu medziobecných spolupráce. Práca má aj svoj metodologický prínos dokumentovaný metódami merania intenzity spolupráce a občianskej vybavenosti, konštrukciou koeficientov a ich verifikáciou v podmienkach zvoleného kraja. Deskripcia spolupráce a meranie spolupráce sú silnými stránkami práce. Od teoretických a metodologických prínosov je možné odvodiť identifikovanie problémov a javov, ktoré budú aj v budúcnosti objektom vedeckého výskumu.

Praktické prínosy sa premietajú tiež v dvoch podobách - jednak návrhmi pre prax odporúčaniami a formuláciami pre implementáciu nástrojov a presadzovanie najvhodnejších foriem spolupráce obcí v ďalšom období a pre rozvíjanie a prehlbovanie kvality obsahu pedagogickej činnosti.

Z pohľadu záverov sa autor prikláňa a navrhuje využívať dobrovoľnú spoluprácu založenú na ekonomických (finančných) nástrojoch ako stimulov združovania sa obcí do efektívnych foriem spolupráce. Teda zachovanie fragmentovanej správy obcí ako samosprávnych jednotiek, čo mnohé krajiny (nielen severské) prekonali municipalizáciou. Z toho rezultuje aj formulovanie jednej z otázok.

Otázky pre autora pri obhajobe práce

1. V kontexte cieľa habilitačnej práce autor predikuje pre rozvoj regionálnej ekonomiky vplyv úrovne spolupráce obcí ako súčasť sociálneho kapitálu, čo prácou aj dokazuje. O aké javy/faktory je možné rozvinúť vplyv fungovania obcí na úroveň sociálneho kapitálu okrem aspektu spolupráce?

2. V súlade s vyjadrením na s.204 o triedení síl a zdrojov pri veľkom počte foriem spolupráce a konštatovaním, že najvhodnejšími sú mikroregióny a MAS, autor odporúča pre spoluprácu obcí zachovať dobrovoľnosť pri prístupe bottom-up. Môžu byť navrhované nástroje na štátnej, resp. krajskej úrovni (grantové schémy, bonifikácia obcí pri rozpočtovou určených daní a pod. s.226) dostatočnými z hľadiska zabezpečovania rozsahu a hlavne kvality poskytovaných služieb, resp. či v malých obciach sa rozdiely nebudú zväčšovať?

Záverečné odporúčanie

Predložená práca spĺňa všetky predpoklady kladené na habilitačné práce tak svojou štruktúrou, originalitou, obsahovou úrovňou ako aj formálnou stránkou. Habilitant preukázal schopnosť na základe vedeckých metód v kontexte najnovších teroretických i praktických poznatkov a rozsiahleho vlastného výskumu spracovať zvolenú tému. Odporúčam ju k obhajobe, v ktorej by sa mal vyjadriť k nastoleným otázkam. Po úspešnej obhajobe navrhujem Ing. Jiřímu Dušekovi, Ph.D. udeliť titul docent v študijnom odbore Ekonomika a management.

Bratislava, dňa 25.2.2018

podpis